

Dosarul nr.3ra-734/18

Prima instanță, Judecătoria Drochia, sediul Glodeni: V. Nogai
Instanța de apel, Curtea de Apel Bălți: A. Garbuz, A. Ciobanu, Iu. Grosu

Î N C H E I E R E

05 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Rusu Grigore împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă,

împotriva deciziei din 01 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, casată hotărârea din 12 decembrie 2017 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni și emisă o nouă hotărâre de admitere în parte a acțiunii

c o n s t a t ă :

La data de 09 august 2017, Rusu Grigore a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în perioada 01 august 1974 – 04 februarie 2002 a activat în organele procuraturii, la început în funcție de anchetator, de la 12 noiembrie 1991 – în funcție de procuror-adjunct al raionului Drochia, iar de la 23 februarie 1999 – în funcție de procuror-adjunct al sectorului Drochia.

Începând cu anul 2001, în perioada de exercitare a funcției de procuror-adjunct al sectorului Drochia, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul mediu lunar, calculat la acel moment conform funcției deținute, pensie pe care a primit-o sistematic până la sfârșitul anului 2011.

A susținut că prin Legea nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35%, plată care se efectuează de

la 01 ianuarie 2013, iar din 01 august 2016 salariul procurorului-adjunct a fost din nou majorat în temeiul art. 60 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură.

A afirmat că odată cu transmiterea dosarului de pensionare la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia a fost lipsit neîntemeiat de dreptul legal dobândit în anul 2001, astfel încât la recalcularea pensiei i-a fost stabilită mărimea acesteia cu aplicarea mecanismului general de indexare la data de 01 aprilie a fiecărui an.

Reclamantul a menționat că organul de asistență socială i-a încălcat dreptul de proprietate, în speță – dreptul la pensie în mărimea recalculată, care urma să fie efectuată cu respectarea principiului recalculării pensiei odată cu majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului-adjunct în funcție.

A menționat că la 13 iunie 2017 s-a adresat cu cerere prealabilă atât către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia, cât și către Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând efectuarea recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului-adjunct în funcție cu 35%, precum și achitarea diferenței în mărimea reală a pensiei pentru anii 2013 -2015, cât și în temeiul Legii nr. 03 din 25 februarie 2016.

Însă, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. R-1091/17 din 17 iulie 2017, cererea prealabilă a fost respinsă din motiv că începând cu 01 iulie 2011 procurorii au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998.

A considerat reclamantul că refuzul organului de asigurări sociale de ai recalcula pensia în legătură cu majorarea salariului procurorului-adjunct în funcție cu 35%, precum și achitarea diferenței în mărimea reală a pensiei pentru anii 2013 -2015, cât și în temeiul Legii nr. 03 din 25 februarie 2016, este ilegal și neîntemeiat, deoarece conform Legii cu privire la Procuratură nr. 902 din 29 ianuarie 1992, nr. 118 din 14 martie 2003 și nr. 294 din 25 decembrie 2008, procurorii care au activat în condițiile acestor legi, ulterior procurori în demisie, dispune de toate drepturile cu privire la înlesniri, garanții, recompense și suplimente stabilite pentru judecători conform Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

A susținut că atât legislația în vigoare, cât și legile anterioare cu privire la Procuratură asigură reglementarea activității acesteia, dar și garanțiile sociale printre care acordarea și achitarea pensiei procurorului.

A menționat că Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 09 din 30 martie 2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art.1 pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358 din 31 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a subliniat că normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, inclusiv asigurarea cu pensii, consfințite în legile anterioare nu pot fi anulate sau modificate.

Astfel, normele legale cu privire pensionare, stabilite ulterior, nu au putere retroactivă. Noile prevederi legale urmând a fi aplicate numai pentru viitor și doar față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

Totodată, prin Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, Curtea Constituțională a declarat neconstituționale art. II pct. 7 și 9 ale art. III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative în partea referitoare la art. 46¹ din

Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat; art. II din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 ce se referă la modificarea art. 23, 31, 32, 32¹, 32², 32³, 33 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Dat fiind faptul că modificările la normele de drept enumerate supra au fost declarate neconstituționale integral, acestea nu pot fi aplicate nici pentru procurori deveniți pensionari în perioada anilor 1998-2011.

Respectiv, mărimea pensiei și recalcularea acesteia stabilită prin lege este un drept fundamental de care nimeni nu poate fi lipsit, inclusiv nici reclamantul.

A considerat reclamantul că fiind procuror pensionat în anul 2001, în condițiile legii în vigoare la acel moment, continuă să beneficieze de recalcularea pensiei obținute în mod legal, ținându-se cont de mărimea salariului procurorului-adjunct raional, echivalent celui de procuror-adjunct de sector în exercițiu la data de 05 aprilie 2013 și 01 august 2016.

În contextul expus, a cerut Rusu Grigore obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia să-i calculeze vechimea în muncă din salariul mediu lunar achitat procurorului-adjunct de nivelul procuraturii raionale, cu recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, ținând cont de majorarea salariului procurorului-adjunct în funcție, începând cu 05 aprilie 2013 după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016 conform art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 03 din 25 februarie 2016 în vigoare de la 01 august 2016, precum și încasarea din contul pârâtei în beneficiul său cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 25 octombrie 2017 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni, a fost atrasă în proces în calitate de copârâtă Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin hotărârea din 12 decembrie 2017 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni, acțiunea a fost admisă și obligată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia să efectueze lui Rusu Grigore calculul pensiei pentru vechimea în muncă din salariul mediu lunar achitat procurorului-adjunct de nivelul procuraturii raionale, cu recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, ținând cont de majorarea salariului procurorului-adjunct în funcție, începând cu 05 aprilie 2013 după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016 potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 03 din 25 februarie 2016 în vigoare de la 01 august 2016.

Prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că normele de drept de pensionare stabilite subiectiv posterior nu au putere retroactivă, fapt ce rezultă din pct. 4 alin (3) din Hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004 a Curții Constituționale, potrivit căreia la determinarea temeiurilor juridice, condițiilor de stabilire și plată a pensiilor, modalităților de calculare a cuantumului pensiei legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pe viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se duce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior.

Totodată, potrivit Hotărârii nr. 4 din 21 ianuarie 2000 a Curții Constituționale, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în legea cu privire la statutul judecătorului. Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorată, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

La fel, prin Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 a Curții Constituționale privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, au fost declarate neconstituționale articolul II și pct. 7 și 9 ale art. III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în partea referitoare la art. 46¹ din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

A stabilit prima instanță că un asemenea drept social reclamantul Rusu Grigore l-a dobândit licit odată cu acordarea pensiei pentru vechimea în muncă în anul 2001, iar drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ca drepturi potențiale sau aleatorii, se referă la viitorii procurori cu drept de pensionare.

A menționat prima instanță că dreptul reclamantului cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținută de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 Cod civil.

Or, dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Conform regulilor generale legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Pe lângă aceasta, a mai notat prima instanță că instituirea pensiei speciale (de funcție) pentru procurori, la fel ca și pentru judecători nu reprezintă un privilegiu, aceasta fiind justificată în mod obiectiv ca o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigorile statutului special căruia trebuie să se supună procurorii, statut sever și restrictiv stabilit prin lege de către Parlament.

Prin decizia din 01 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea din 12 decembrie 2017 a Judecătorei Drochia, sediul Glodeni și pronunțată o nouă hotărâre de admitere în parte a acțiunii, fiind obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze lui Rusu Grigore pensia pentru vechimea în muncă, ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului adjunct de nivelul procuraturii raionale în funcție, începând cu 05 aprilie 2013 după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016 după creșterea salariului potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, în vigoare din 01 august 2016. A fost respinsă acțiunea lui Rusu Grigore împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia privind contestarea actului administrativ.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că prima instanță eronat a admis acțiunea lui Rusu Grigore împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia privind contestarea actului administrativ, deoarece a fost înaintată față de un pârât necorespunzător, având în vedere faptul că ultima nu are calitatea de persoană juridică. Pe lângă acestea, prima instanță nu s-a expus asupra pretențiilor înaintate împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, ce a fost atrasă în proces în calitate de copârâtă.

A concluzionat instanța de apel că dreptul lui Grigore Rusu, cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în

exercițiu, este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, or, dreptul constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 Cod civil, care stabilește expres că legea civilă nu are caracter retroactiv.

În contextul expus, instanța de apel a considerat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de ai recalcula lui Rusu Grigore pensia în legătură cu majorarea salariului procurorului-adjunct în funcție cu 35%, precum și achitarea diferenței în mărimea reală a pensiei pentru anii 2013-2015, cât și în temeiul Legii nr. 03 din 25 februarie 2016, drept ilegal și neântemeiat.

Referitor la argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că drepturile de pensionare a procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 46² din Legea cu privire la pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, instanța de apel l-a considerat neântemeiat, deoarece această normă de drept a fost introdusă prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011, pe când Rusu Grigore a obținut dreptul la pensie începând cu anul 2001.

La 23 aprilie 2018, în termenul prevăzut de art. 434 CPC, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 01 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Bălți a examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

La data de 15 mai 2018, în adresa intimatului Rusu Grigore a fost expediată copia recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

La 18 mai 2018, Rusu Grigore a depus referință, solicitând să fie considerat recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale ca inadmisibil, cu menținerea deciziei din 01 martie 2018 a Curții de Apel Bălți, pe care o consideră legală și întemeiată, invocând că instanța de apel a verificat minuțios toate circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a prezentei spețe, dând o apreciere corectă suportului probatoriu al cauzei.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile și obiecțiile din referința depusă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut drept temei al admisibilității recursului argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că Curtea de Apel Bălți a examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, fără specificarea prin ce s-a manifestat aceste încălcări și din care circumstanțe acestea rezultă, nu permite încadrarea în temeiurile prevăzute la art. 400 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Codul de procedură civilă are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar nu și temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele

recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării cauzei asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 269-270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh